

rutinene for å sikre systematisk bruk av konklusjonene fra evalueringene

OHCHR er underlagt FNs sekretariatets retningslinjer for å håndtere og forebygge korrupsjon, samt sikre beskyttelse av varslere. OIOS har opprettet en varslingskanal som er åpen for alle typer varsling om misligheter i FN-systemet.

De siste årene har OHCHR hatt fokus på å styrke sin tilstedeværelse i felt. Formålet med denne satsningen er å bidra til menneskerettighetsbeskyttelsen der den trengs mest og slik bidra konkret til å tette gapet mellom det normative regelverk og situasjonen på bakken.

3. Norsk politikk overfor OHCHR

OHCHR's mandat samsvarer med Norges sterke vektlegging av menneskerettigheter i utenrikspolitikken. OHCHR spiller en avgjørende rolle i arbeidet med å styrke det internasjonale systemet for å sikre og beskytte menneskerettighetene. Både Høykommissærens rolle som sekretariat for traktatorganene og for spesialrapportørene og arbeidet i form av faglig støtte til andre deler av FN-apparatet, anses som viktige bidrag til det internasjonale arbeidet for å sikre at menneskerettighetene gjennomføres på lokalt og nasjonalt plan. Høykommissærens tematiske prioriteringer er i stor grad sammenfallende med Norges prioriteringer på menneskerettighetsfeltet. Dette gjelder tematiske prioriteringer som arbeidet for menneskerettighetsforsvarere, innsatsen mot diskriminering, arbeidet med å sikre rettighetene til seksuelle minoriteter, samt arbeidet for å sikre at menneskerettighetene etterleveres i næringslivet.

Norge har aktivt støttet opp om Høykommissærens uavhengige mandat, og at hennes virksomhet ikke skal kunne underlegges medlemsstatens kontroll. Norge har også støttet OHCHR's arbeid med å styrke sitt feltnærverk. Videre

Videre har OHCHR gjennomført flere endringsprosesser for å bedre effektiviteten og styrke resultatfokus. Internasjonale undersøkelser peker på at organisasjonen har beveget seg i positiv retning.

Organisasjonen har i de senere år fått en større andel av FNs regulære budsjett, noe som har gjort den mindre sårbar for uforutsigbare givere og land som ikke ønsker et effektivt OHCHR. Finanskrisen har imidlertid ført til en nedgang i de frivillige bidrag og gjort Høykommissærens finansielle situasjon noe strammere.

har Norge støttet opp om OHCHR's arbeid med å styrke sin operasjonelle kapasitet for å kunne respondere på akutte menneskerettighetssituasjoner.

Et fokusområde for Norge i den seneste tiden har vært aktivt å bidra til å styrke OHCHR's fokus på gjennomføring av aksepterte anbefalinger fra FNs menneskerettighetsråds landhøringer (Universal Periodic Review- UPR). Det arbeides fra norsk side også systematisk for å understøtte OHCHR's innsats for å sikre at menneskerettighetsperspektivet ivaretas i FNs øvrige virksomhet, samt i fond og programmer.

Videre har Norge arbeidet for en styrket resultatoppfølging og resultatrapportering i samarbeid med andre givere.

Som en konsekvens av at OHCHR har beveget seg i positiv retning for å bedre effektiviteten og resultatfokus, har Norge gradvis økt sine uøremerkede bidrag. I mai 2011 inngikk Norge for første gang en flerårig samarbeidsavtale med OHCHR.

OHCHR

Office of the High Commissioner for Human Rights / FNs høykommissær for menneskerettigheter

1. Fakta

Type organisasjon: Kontor i FN-sekretariatet

Etableringsår: 1993

Hovedkvarter: Genève

Antall landkontor: 12 landkontor og 12 regionalkontor, samt tilstedeværelse i 12 fredsoperasjoner og i 16 av FNs landteam ved utplasserte menneskerettighetsrådgivere

Leder: Navanethem Pillay (Sør-Afrika)

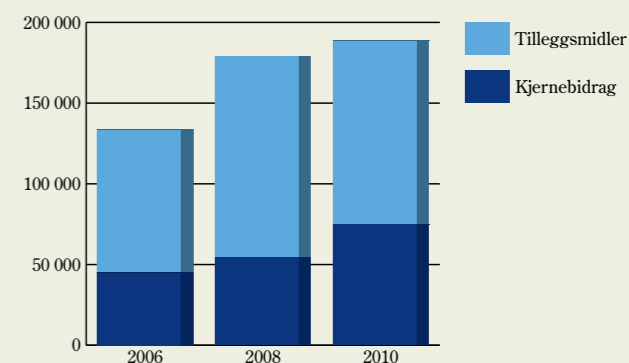
Dato for styremøter 2011: OHCHR er en del av FN-sekretariatet og har ikke et eget styre. De største giverne har imidlertid felles årlige giverlandskonsultasjoner med OHCHR, de såkalte Rubens-konsultasjonene. Rubens-gruppen består av Norge, Storbritannia, Irland, Nederland, Danmark, Sverige og Finland. Siste konsultasjoner fant sted 3.-4. februar 2011

Antall norske ansatte: 3

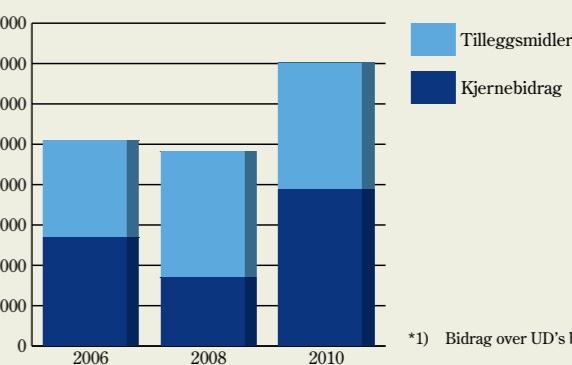
Ansvarlig departement: Utenriksdepartementet

Website: <http://www.ohchr.org/>

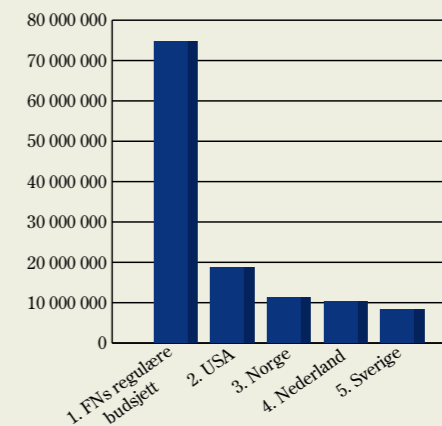
Totale inntekter (tusen USD)

Norske bidrag^{*1)} (tusen NOK)

Fem største givere i 2010 (tusen USD)

Utenriksdepartementet

Besøksadresse: 7. juni plassen/ Victoria Terrasse, Oslo

Postadresse: Postboks 8114 Dep. N-0032 Oslo

Ved spørsmål, kontakt Seksjon for budsjett og forvaltning på e-postadresse:

sbf-fn@mfa.no. Profilarkene er også tilgjengelige på: www.regjeringen.no/

nb/dep/ud/tema/fn/fnorg_vurdering

Mandat og virkeområder

FNs høykommissær for menneskerettigheter (OHCHR) er opprettet ved en resolusjon i FNs generalforsamling (res 48/141-1993) og har som mandat å fremme og beskytte menneskerettighetene. OHCHR skal rette søkelys på menneskerettighetsutviklingen i verden og skal si klart i fra når menneskerettighetene brytes. OHCHR fungerer videre som et viktig internasjonalt kontaktpunkt for forskning og undervisning, kapasitetsbygging og holdningsskapende arbeid knyttet til menneskerettigheter. Kontoret yter teknisk bistand til en rekke av FNs medlemsland. Høykommissæren er også FN-systemets sekretariat for organene som er opprettet for å overvåke staters gjennomføring av FNs menneskerettighetskonvensjoner. Videre har OHCHR som oppgave å støtte spesialrapportørene som er opprettet på ulike landsituasjoner og temaer innenfor menneskerettighetsfeltet. En annen viktig oppgave å sikre at menneskerettigheter integreres og styrkes i hele FN-systemets virksomhet, inkludert i alle fond og programmer.

OHCHRs arbeid er særlig rettet mot tre plan: den normative utvikling av menneskerettighetene, overvåking av i hvilken grad menneskerettighetsnormene etterleves og gjennomføring av menneskerettighetene på bakken.

Kontorets strategiske plan for 2010-2011 oppstiller seks hovedprioriteringer:

- 1) Bekjempe diskriminering
- 2) Bekjempe straffrihet og styrke staters ansvarlighet
- 3) Fremme økonomiske, sosiale- og kulturelle rettigheter, samt bekjempe fattigdom og global urettferdighet
- 4) Beskytte menneskerettighetene ved migrasjon
- 5) Beskytte menneskerettighetene under væpnet konflikt og vold
- 6) Styrke menneskerettighetsmekanismer og bidra aktivt til normutvikling av internasjonale menneskerettigheter.

Oppnådde resultater 2010

OHCHRs årsrapport fra 2010 er ennå ikke tilgjengelig og det refereres derfor til resultater fremstilt i OHCHRs årsrapport fra 2009.

OHCHR har bistått og påvirket innholdet i 61 lovprosesser i 38 land, og har bidratt til at flere nasjonale lover og programmer utformes i samsvar med internasjonale menneskerettsnormer. Videre har OHCHR bidratt til at flere land i større grad etterlever sine forpliktelser i forhold til FNs overvåkningssystem. Dette har man sett ved at antall statsrapporter som mottas av FNs traktatorganer om hvordan landene etterleverer sine forpliktelser har økt. Siden 2004 har saksmengden til traktatorganene nesten dobbelt seg i volum. Videre er det et økende antall land som samarbeider med FNs spesialrapportører. 66 land har nå utstedt en åpen og stående invitasjon til FNs spesialrapportører sammenlignet med 63 i 2008 og 59 i 2007.

Et annet resultat, hvor OHCHRs arbeid har vært medvirkende, er et økende antall ratifikasjoner av internasjonale menneskerettighetskonvensjoner. Til sammen ble 87 nye ratifikasjoner registrert i 2009, sammenlignet med 63 i 2007.

OHCHR har bidratt positivt til arbeidet med å bekjempe straffrihet for grove menneskerettighetsbrudd, blant annet gjennom bidrag til opprettelsen av flere mekanismer på nasjonalt plan for å granske menneskerettighetsbrudd og for å stille til ansvar de som har begått overgrepene. I alt 42 land hvor OHCHR er representert har det blitt opprettet slike typer mekanismer.

OHCHR har også bidratt til at sårbare og marginaliserte grupper i større grad har fått tilgang til grunnleggende tjenester og til rettsvesen. I 2009 ble det i 44 land hvor OHCHR er engasjert, introdusert tiltak for slike formål.

Innad i FN-systemet har OHCHRs arbeid resultert i at menneskerettighetsperspektivet i større grad er blitt integrert i FNs aktiviteter, fond og programmer. I alt 16 større strategidokumenter, som er blitt vedtatt i FN, integrerer et menneskerettighetsperspektiv. Dette sammenlignet med 2008 hvor tilsvarende tall var 10.

2. Vurderinger: Resultater, effektivitet og kontroll

OHCHR har et resultatrammeverk i form av en toårig strategisk plan (Strategic Management Plan-SMP). Den strategiske planen utarbeides av OHCHR og er ikke gjenstand for mellomstatlige forhandlinger. Dette henger sammen med at OHCHR er en del av FN-sekretariatet. Kontorer innenfor sekretariatsstrukturen har ikke egne styrever. Den strategiske planen må imidlertid være innenfor program 19 (om menneskerettigheter) i Generalsekretærens strategiske rammeverk, som vedtas av FNs generalforsamling. OHCHRs strategiske plan inkluderer mål for virkningene av det planlagte arbeidet. Hver avdeling og enhet i OHCHR lager årsplaner basert på den strategiske planen.

OHCHR har utviklet kvalitative og kvantitative måleindikatorer for å dokumentere resultater av arbeidet. Videre har kontoret et system for å aggregere data fra landnivå til det globale nivået.

OHCHR utarbeider årsrapporter som fremstiller resultater på landnivå og på globalt nivå. Kontoret er i stand til å dokumentere resultater og fremgang på en rekke områder. OHCHR kan imidlertid bli flinkere på tydeligere å knytte resultatene det rapporteres om til de opprinnelige målformuleringer.

OHCHR har høstet ros for å ha tatt viktige grep for å styrke resultatoppfølgingen, men har også erkjent at det er rom for forbedringer. Det er behov for å styrke den resultatbaserte kulturen i OHCHR. Det er også rom for å forbedre OHCHRs dokumentasjon av resultater på landnivå. Det er påpekt av OHCHR at det knytter seg særlige utfordringer til dokumentasjon av målbare resultater for en organisasjon som jobber for å fremme normative standarder, ofte i en svært sensitiv politisk kontekst.

Hva gjelder integrering av relevante tverrfaglige hensyn, anses OHCHR å samarbeide godt med andre FN-kontorer og FN-organisasjoner for å fremme ivaretagelse av likestilling og kjønnsperspektivet. OHCHR anses for å ha en tilfredsstillende omtale av kjønnsperspektivet i sine årsrapporter og aktivitetsrapporter. Imidlertid påpeker flere undersøkelser (den svenske vurderingen av multilaterale organisasjoner fra 2008 og Storbritannias "Departement for International Developments" (DFID) gjennomgang av multilaterale organisasjoner fra 2011) svakheter knyttet til OHCHRs integrering av likestillingshensyn i den operative virksomhet. Fattigdomsbekjempelse er også et viktig tverrgående hensyn i OHCHRs virksomhet. Høykommissæren anerkjenner fattigdom som en av de underliggende årsaker til manglende etterlevelse av menneskerettighetene. OHCHR har bidratt til at menneskerettigheter er integrert i FN-programmer for å nå tusenårs-målene.

Flere undersøkelser (de svenske og britiske gjennomgangene og FNs kontor for intern kontroll (OIOS) evaluering fra 2009)

peker på at OHCHR har tatt viktige skritt fremover. Kontoret har bidratt til å øke synligheten og den internasjonale oppmerksomheten omkring menneskerettighetsspørsmål. De fleste land som har akseptert OHCHRs nærvær anser at kontoret fyller en strategisk viktig rolle. OHCHR arbeider særlig aktivt i forhold til nasjonale lovprosesser innenfor menneskerettighetsfeltet og nasjonal kapasitetsbygging. Kontoret anses for å ha gitt særlig verdifulle bidrag til kapasitetsbygging av nasjonale institusjoner for menneskerettigheter. Videre samarbeider OHCHR godt med det sivile samfunn i de landene de er representert.

Det er gjort fremskritt med hensyn til å sikre integreringen av menneskerettigheter i FNs utviklingsarbeid. Dette forutsetter at menneskerettighetsarbeidet understøttes av lederne av FNs landteam. Samtidig har OHCHR en viktig støtterolle i dette arbeidet. Organisasjonen har i samarbeid med bl.a. UNDP i de senere år utviklet nye mekanismer for å integrere menneskerettigheter i FNs aktiviteter, fond og programmer.

Videre har OHCHR utviklet retningslinjer for sitt engasjement i sårbare stater, som vurderes som effektive. DFIDs gjennomgang fremhever OHCHRs bidrag til fredsbygging og gjenoppbygging av stater som er kommet ut av konflikt som meget gode. Organisasjonen har også styrket sin operasjonelle fleksibilitet. Dette har blant annet forbedret evnen til å reagere i forhold til akutte menneskerettighetssituasjoner, som for eksempel i Midtøsten og Nord-Afrika i 2011.

OHCHR er underlagt FN-sekretariatets kontrollmekanismer. Dette innebærer at OHCHR er gjenstand for ekstern revisjon av FNs revisjonspanel (Board of Auditors) og interne gjennomganger fra kontoret for intern kontroll (OIOS). OIOS er en del av FN-sekretariatet, men er operasjonelt uavhengig og kan initiere evalueringer på eget tiltak. Videre kan FNs generalforsamling anmode om særskilte evalueringer. OIOS rapporterer til Generalsekretæren, som er den som formelt er ansvarlig for å sørge for at anbefalingene fra OIOS implementeres. Generalsekretæren informerer FNs generalforsamling om de tiltak som er gjennomført. Det formelle kontrollansvaret for OHCHR ligger i Generalforsamlingen.

I OIOS' evaluering av OHCHRs effektivitet fra 2009 pekes det på at det som følge av OHCHRs brede mandat, er en risiko knyttet til at OHCHRs aktiviteter sprer seg for bredt og at dette kan svekke kontorets gjennomslagskraft. OHCHR ble derfor anbefalt å ha et skarpere strategisk fokus. OHCHR har arbeidet målrettet med å implementere anbefalingene og bli mer strategisk i sin planlegging.

OHCHR initierer også på eget tiltak regelmessige evalueringer av sin virksomhet, herunder innenfor spesifikke tema. Disse finansieres av giverbidrag og utføres av eksternt innleide konsulenter. Det anses for å være behov for å styrke

OHCHRs arbeid i Colombia

OHCHR etablerte et landkontor i Bogota i 1997. Brudd på menneskerettighetene er daglige og alvorlige i Colombia. Utenomrettslige henrettelser og forsvinninger er et stort problem.

OHCHR har gjennom sitt arbeid i Colombia i 2009 bidratt til vedtakelse av en lov for å oppspore og identifisere ofre for tvungne forsvinninger. Videre har OHCHR bidratt til at myndighetene har tatt et første skritt for å reformere etterretningstjenesten. Hovedinnholdet i denne reformen er at det er åpnet for interne granskninger og man har søkt å skille ut politifunksjoner fra tjenestens virksomhet. OHCHR har også medvirket til at forsvarsmyndighetene har innført tiltak for å hindre tvungne forsvinninger.